

**Posudek oponentky
na rigorózní práci Mgr. Vlasty Langhamerové**

**na téma „Problematika obětí domácího násilí, zejména její kriminologické a
trestněprávní aspekty“**

Zaměření rigorózní práce, její základní koncepce a systematika

Posuzovaná rigorózní práce se zaměřuje na problematiku domácího násilí. Uvedeným tématem se autorka zabývala – jak již napovídá samotný název práce – především z hlediska kriminologického a trestněprávního, nicméně traktovány jsou v omezené míře i aspekty sociologické či psychologické. Autorka tímto svým přístupem vhodně reflektuje skutečnost, že problematiku domácího násilí je nutno řešit komplexně a že se nejedná pouze o čistě právní problém.

Práce je členěna do jednotlivých kapitol. Po obvyklém úvodu, v němž autorka osvětluje svoji motivaci ke zpracování daného tématu, následuje druhá kapitola, která poměrně podrobně rozebírá jednotlivé základní aspekty domácího násilí, tj. jeho definiční znaky, formy a „účastníky“; uvedené otázky, zejména jejich mimoprávní aspekty, jsou pak dále rozvinuty v přílohách č. 1 až 4. Třetí kapitola stručně nastiňuje společenský a právní vývoj v otázce domácího násilí v České republice a na Slovensku; na to navazuje čtvrtá kapitola, ve které jsou poměrně stručně zmíněny hlavní rysy právní úpravy domácího násilí v některých dalších evropských státech, jmenovitě ve Velké Británii, Německu, Nizozemí a zejména Rakousku (tomu je věnována zdaleka největší pozornost). V páté kapitole jsou podrobněji rozebrány prameny právní úpravy domácího násilí v pozitivním právu České republiky a Slovenska. Šestá a zároveň nejobsáhlejší kapitola se věnuje trestněprávním aspektům domácího násilí, a to jak z pohledu práva hmotného (analýza trestných činů, jejichž skutková podstata bývá domácím násilím nejčastěji naplněna), tak procesního (s důrazem na procesní postavení oběti domácího násilí); zmíněna je i problematika řízení přestupkového, v němž mnohé případy domácího násilí nezřídka končí (a stále končí) a dále kapitola obsahuje rovněž stručnou komparaci se slovenskou právní úpravou; velmi zajímavá je poslední podkapitola 6.5, v níž autorka popisuje autentický a poměrně složitý případ domácího násilí, s nímž se v rámci své odborné praxe setkala a na němž demonstruje, jak se takové případy mohou v běžné právní praxi řešit. Sedmá kapitola je věnována návrhu zákona o obětech trestných činů, který k okamžiku uzavření rukopisu posuzované práce byl stále v legislativním procesu, avšak bylo možno důvodně očekávat, že bude řádně přijat a vyhlášen (což se ostatně nakonec stalo). V rámci osmé kapitoly prezentuje autorka své úvahy *de lege ferenda* a návrhy na zlepšení právní praxe v oblasti řešení domácího násilí; své závěry pak autorka sumarizuje v kapitole deváté – závěru. Práce obsahuje rovněž pět příloh (čtyři přílohy – viz výše; pátá příloha obsahuje statistické údaje vykazání provedeného Policií ČR v letech 2007-2012), resumé v anglickém jazyce a seznam použitých zdrojů.

Hodnocení struktury práce a úrovně zpracování

Formální členění práce je logické a přehledné, plně v souladu se zavedenými zvyklostmi pro tento typ vědecké práce. Autorka se zaměřila na velmi aktuální téma, které bylo po dlouhou dobu poněkud stranou zájmu jak odborné, tak i laické veřejnosti, a které doposud není v právních rádech jiných států (i těch vyspělých) uspokojivě upraveno. Ostatně i česká právní úprava existuje teprve několik let, a tak lze nepochybně kvitovat, že se autorka rozhodla dané téma přehledným způsobem zpracovat a zahrnout do své práce i praktické poznatky k aplikaci jednotlivých právních předpisů. Z celé práce je patrné, že se autorka

zvolenému tématu dlouhodobě věnuje a že s ním má i mnohé praktické zkušenosti; je potěšitelné, že mnohé kapitoly jsou doprovázeny i praktickými příklady, s nimiž se autorka v rámci svého odborného působení setkala.

Práce jako celek působí vyváženým dojmem a nemá dle mého názoru žádné výrazné slabiny. Sporadicky se vyskytují drobné nepřesnosti, když např. na str. 98 autorka vysvětluje význam výrazu „*in dubio pro reo*“ jako „*v pochybnostech ve prospěch pachatele*“, ačkoliv pojmem „*reus*“ rozumíme spíše obviněného (resp. i z povahy věci vyplývá, že uvedenou zásadu lze aplikovat toliko ve vztahu k obviněnému, nikoliv k pachateli – to je hmotněprávní pojem), nebo na str. 127 na 11. řádku užívá pojmu „*právní norma*“, ačkoliv zde má zjevně na mysli „*právní předpis*“ (práva obětí trestných činů – bez ohledu na jejich formální zařazení v rámci právního řádu – budou z povahy věci vždy tvořena „samostatnými právními normami“); některé autorčiny formulace či závěry pak mohou být zavádějící, když např. v souvislosti s kritikou institutu souhlasu s trestním stíháním (srov. např. str. 81 dole) autorka opomněla zmínit a se svými závěry konfrontovat existenci ustanovení § 163a odst. 1 trestního řádu, které umožňuje orgánům činným v trestním řízení vést trestní stíhání bez ohledu na existenci souhlasu poškozeného (byť je jí existence tohoto zákonného ustanovení známa, jak dokazuje na str. 110), nebo na str. 83 v poznámce pod čarou 65 zase autorkou použitá textace vyvolává nesprávný dojem, jako by snad zavedením trestního zákoníku z legální terminologie zcela zmizel pojem „trestný čin“ a byl nahrazen pojmy „přechin“, „zločin“ a „zvláště závažný zločin“ (i sám trestní zákoník často používá pojem „trestný čin“, takže aplikaci tohoto pojmu není nutno nijak ospravedlňovat).

Ve čtvrté kapitole, věnující se právní úpravě domácího násilí ve vybraných evropských státech, by dle mého názoru mohlo být uvedeno více odkazů na prameny, z nichž autorka čerpala – současný stav neumožňuje autorčiny závěry verifikovat či na ně navázat. Obdobně bych uvítala v pasáži věnující se činnosti pracovníků OSPOD na str. 74-75, kdyby autorka uváděla odkazy na příslušná ustanovení dotčených právních předpisů.

Za kuriozitu považuji též formulaci užitou na str. 51, kde autorka uvádí „*v posledních letech uvádějí statistiky, že využije policie institutu vykazání zhruba ve 4.000 případech ročně*“, avšak odkaz na poznámku pod čarou odhaluje, že tento údaj autorka čerpala z publikace vydané roku 2002.

Výše uvedené připomínky jsou však zcela marginální a jimi vytykané nedostatky rozhodně nijak nesnižují odbornou úroveň celé práce.

Hodnocení formálních aspektů práce

Posuzovaná práce je na vysoké úrovni i po formální stránce. Autorka své myšlenky formuluje jasným a srozumitelným způsobem – ze stylistického hlediska je vše v pořádku (snad jen na str. 88 na 11. řádku by autorka mohla výraz „*koukání do oken*“ nahradit vhodnějším, spisovným).

Pravopisné chyby ani překlepy se prakticky nevyskytují (výjimky jsou skutečně ojedinělé – např. v poznámce pod čarou č. 86 na str. 103 autorce „vypadlo“ číslo stránky odkazované publikace; sporadicky se pak vyskytují chyby v interpunkci).

Výtku ale směřuji k citaci internetových zdrojů, která neodpovídá normě.

Závěr a náměty pro obhajobu

Posuzovanou práci hodnotím jako zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

V jejím rámci by autorka mohla objasnit, jaké jsou možnosti souběhu jednotlivých trestných činů, které zmiňuje v kapitole 6.1, tj. zda a v jaké míře je takový souběh možný. Rovněž by se mohla zaměřit na aplikaci ustanovení § 163a odst. 1 písm. d) trestního řádu a v této souvislosti vysvětlit, proč (patrně) považuje toto ustanovení za nedostatečnou „pojistku“ proti „nesvobodnému“ neudělení souhlasu s trestním stíháním v případech souvisejících s domácím násilím (pochopitelně u těch trestných činů, které souhlas poškozeného vyžadují).

V Praze dne 27. června 2013

---

doc. JUDr. Mgr. Jana Navrátilová, Ph.D.
oponentka